

**Wykorzystanie doświadczeń zdobytych w wyniku uczestnictwa w projekcie
„Zwiększenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej”
w pracy Wydziału Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi**

Agnieszka Łukomska-Dulaj, Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi

Piękna Barcelona, stolica hiszpańskiej Katalonii, była celem wizyty studyjnej w ramach projektu „Zwiększenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej”. Jednak to nie walory estetyczne miasta przeważały wybór kierunku wizyty, a zakres i sposób realizacji zadań z obszaru wsparcia społecznego.

Celem projektu było zwiększenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie ekonomii społecznej, streetworkingu, aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz profilaktyki i zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym i ich dziedziczeniu, a także wspierania osób niepełnosprawnych. Z uwagi na specyfikę zadań realizowanych przez Wydział Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w imieniu Wojewody Łódzkiego oraz różnice kulturowe między Polską a Katalonią, bezpośrednia transpozycja przyjętych w Barcelonie rozwiązań nie była możliwa. Wymiana doświadczeń dokonana podczas wizyty studyjnej pozwoliła jednak uzyskać nieco szersze spojrzenie na działania podejmowane w ramach polskiego systemu polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem regionu łódzkiego.

Na uwagę w sposób szczególny zasługują dwa aspekty realizacji zadań z obszaru polityki społecznej w ramach rozwiązań przyjętych w Katalonii. Przede wszystkim za znaczący należy uznać fakt realizacji większości zadań pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe, uzyskujące dofinansowanie w ramach grantów i konkursów ogłaszanych przez instytucje publiczne. Współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w regionie łódzkim jest obszarem wciąż mocno niedocenianym. Potencjał tkwiący w organizacjach pozarządowych, w połączeniu z podniesieniem wśród przedstawicieli władz publicznych poziomu świadomości na temat możliwości jego wykorzystania, pozwoliłby poszerzyć zakres działań podejmowanych na rzecz osób najbardziej potrzebujących wsparcia. W oparciu o powyższe założenie w Wydziale Polityki Społecznej zrodziła się koncepcja opracowania programu współpracy administracji rządowej z tzw. „trzecim sektorem”. Zadanie to, choć fakultatywnie określone w przepisach znowelizowanej ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zostało umieszczone wśród zadań priorytetowych Wydziału. Zamierzeniem docelowym jest wykorzystanie obowiązku współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi poprzez udzielenie częściowego wsparcia finansowego i promowanie projektów zakładających tę współpracę.

Drugim elementem, który został uznany za zasługujący na przedyskutowanie i stopniowe wdrożenie w ramach rozwiązań systemowych, jest baza danych gromadząca informacje o osobach potrzebujących pomocy oraz o pomocy, która już została im udzielona, oparta

na założeniach realizowanych na terenie barcelońskiej poddzielniczy Raval w ramach projektu XAFIR. Wykorzystanie tego narzędzia ułatwiłoby wykluczanie sytuacji podwójnego przyznawania tego samego rodzaju pomocy lub przyznawania świadczenia nienależnego. Szczególnie ważnym elementem bazy powinno być połączenie w jej ramach danych dotyczących wszystkich rodzajów świadczeń i innej pomocy udzielanej przez jednostki do tego uprawnione, czyli – mówiąc w uproszczeniu – połączenie informacji dotyczących pomocy społecznej i pomocy osobom bezrobotnym. Współpraca na styku tych dwóch obszarów wsparcia jest nadal niewystarczająca, a wysiłki podejmowane przez pracowników jednostek pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia stają się przez to mniej skuteczne. System wsparcia, dla swojej skuteczności, powinien obejmować wszystkie elementy, a pomoc społeczna powinna być ukierunkowana na wyprowadzenie danej osoby z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła, w tym – na aktywizację zawodową. Badanie przeprowadzone w tym zakresie przez Wydział Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi wykazało, że współpraca ukierunkowana jest silniej na kwestie formalne, niż na konkretną pomoc dla poszczególnych osób. Tymczasem, jak wynika z doświadczenia zdobytego podczas wizyty studyjnej w Katalonii, podmioty zajmujące się wsparciem społecznym, prezentują w zakresie swoich działań kompleksowe spojrzenie na udzielanie pomocy.

Doskonałym przykładem połączenia powyższych aspektów była organizacja partnerska w ramach wizyty – PROBENS. Do jej podstawowych działań należy przecież pomoc społeczna, doradztwo i szkolenia zawodowe, aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych oraz wsparcie psychologiczne i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednocześnie, jest to organizacja pozarządowa, realizująca swoje zadania w oparciu o pracę na jednostkowych przypadkach, nakierowaną na promocję wolontariatu i współpracę z instytucjami wywierającymi wpływ na środowisko lokalne i regionalne.

Osiemnaście miesięcy, jakie upłynęły od wizyty w Barcelonie, w połączeniu z dyskusją na temat przeniesienia akcentu z wypłat zasiłków na aktywizację – zarówno przez pracę socjalną, jak i przez pracę doradców zawodowych – w pewien sposób przewartościowało podejście Wydziału Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi do sposobu realizacji zadań przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie łódzkim. Większa świadomość potencjału tkwiącego w niedocenianych organizacjach pozarządowych w połączeniu ze zmianą sposobu myślenia na temat wsparcia osób potrzebujących w dalszej perspektywie przyniosą zapewne zmiany również na poziomie samorządu.

Chociaż różnice kulturowe i historyczne, jakie dzielą region łódzki i Katalonię, są zbyt duże, aby można było w sposób bezpośredni dokonać porównania przyjętych rozwiązań, to – biorąc dodatkowo pod uwagę twierdzenie, że nic tak nie zabija skuteczności, jak rutyna – doświadczenia płynące z możliwości udziału w wizycie studyjnej nie można nie docenić.